

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 13 май 2022 г.
(OR. en)

9053/22

Междуетноститутуционално досие:
2022/0147(COD)

CONSOM 115
MI 387
COMPET 331
EF 137
ECOFIN 425
DIGIT 96
CODEC 687
CYBER 168

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	12 май 2022 г.
До:	Генералния секретариат на Съвета
№ док. Ком.:	COM(2022) 204 final
Относно:	Предложение за ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА за изменение на Директива 2011/83/ЕС по отношение на договорите за финансови услуги, сключени от разстояние, и за отмяна на Директива 2002/65/ЕО

Приложено се изпраца на делегациите документ COM(2022) 204 final.

Приложение: COM(2022) 204 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 11.5.2022 г.
COM(2022) 204 final

2022/0147 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Директива 2011/83/ЕС по отношение на договорите за финансови услуги, сключени от разстояние, и за отмяна на Директива 2002/65/ЕО

(текст от значение за ЕИП)

{SEC(2022) 203 final} - {SWD(2022) 141 final} - {SWD(2022) 142 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

С Директива 2002/65/ЕО относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги („Директивата“ или „ДДТПФС“) се цели да се гарантира свободното движение на финансови услуги на единния пазар чрез хармонизиране на някои правила за защита на потребителите в тази област, както и да се осигури високо равнище на защита на потребителите. Дотолкова, доколкото няма нито специфично за отделните продукти законодателство на ЕС, нито хоризонтални правила на ЕС, с които се урежда конкретната финансова услуга, директивата се прилага хоризонтално по отношение на всяка настоящата или бъдеща услуга от банково, кредитно, застрахователно, лично-пенсионно, инвестиционно или платежно естество, договорена чрез използването на средства за комуникация от разстояние (т.е. без едновременното физическо присъствие на търговеца и на потребителя). В директивата се посочва информацията, която се предоставя на потребителя преди сключването на договора от разстояние (преддоговорната информация), предоставя се право на отказ във връзка с някои финансови услуги и се установяват правила относно непоисканите услуги и непоисканите съобщения.

Директивата беше предмет на **оценка** за преглед по линия на Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT), като Комисията публикува резултатите от нея в **работен документ на службите на Комисията**¹. От основните резултати от оценката могат да бъдат направени две общи заключения. Първото е, че след започването на прилагането на директивата са приети редица специфични за отделни продукти законодателни актове на ЕС (като например Директивата за потребителските кредити² или Директивата за ипотечните кредити³), както и хоризонтално законодателство на ЕС (като например Общия регламент относно защитата на данните⁴), с които се уреждат аспекти на правата на потребителите по отношение на финансовите услуги, които са уредени и с директивата. Въздействието на това наскоро прието законодателство се изразява в последващото намаляване на значимостта и добавената стойност на директивата. Второто заключение е, че все пак от оценката ясно пролича, че директивата запазва своята значимост в редица области (напр. за някои скъпи инвестиции, като тези в диаманти, разпоредбите относно правото на преддоговорна информация продължават да се прилагат). В оценката се изтъква, че функцията на защитна мрежа е гарантирала, че потребителите са се ползвали от определено равнище на защита за договори, сключени от разстояние, дори в случай на финансови продукти, които все още не са били уредени със законодателство на ЕС (така например директивата се прилага при липсата на правила на ЕС относно

¹ Европейска комисия, Работен документ на службите на Комисията, Оценка на Директива 2002/65/ЕО относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги (SWD (2020) 261 final).

² Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, 22.5.2008 г., стр. 66).

³ Директива 2014/17/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 февруари 2014 г. относно договорите за кредити за жилищни недвижими имоти за потребители и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 (ОВ L 60, 28.2.2014 г., стр. 34).

⁴ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

криптоактивите). В оценката също така се посочва, че редица развития, като например все по-голямата цифровизация на услугите, са засегнали ефективността на директивата по отношение на постигането на нейните основни цели за осигуряване на високо равнище на защита на потребителите и насърчаване на трансграничното сключване на договори за финансови услуги, продавани от разстояние.

Наред с различните политически и законодателни действия на Комисията през последните 20 години **дистанционната търговия на потребителски финансови услуги претърпя бързи промени**. Доставчиците на финансови услуги и потребителите се отказаха от факс машините, посочени в директивата, и се появиха нови участници (напр. финансово-технологичните дружества) с нови модели на стопанска дейност и нови канали за дистрибуция (напр. продавани онлайн финансови услуги). Потребителите проявяват желание да използват цифрови инструменти в този контекст и закупуват финансови продукти и услуги онлайн, поради което утвърдените участници адаптират своите търговски и стопански практики. Пандемията от COVID-19 и произтичащите от нея ограничения на свободата на движение също ускориха използването на онлайн пазаруването като цяло. Във връзка с това директивата изигра роля и при гарантирането на предоставянето на финансови услуги, като същевременно осигури високо равнище на защита на потребителите, например в банковия сектор, по-специално за целите на цифровото регистриране на клиенти⁵. Ограничаването на свободата на движение по време на пандемията означаваше, че физическите срещи в банки между потребители и доставчици бяха сведени до минимум. В резултат на това много по-често се извършваше цифровото регистриране на потенциални клиенти. В такива случаи, когато доставчиците на финансови услуги са искали становищата на съответните компетентни органи, те са прилагали правилата на директивата, тъй като договърът е бил сключен от „разстояние“ (т.е. без едновременно физическо присъствие на доставчика на финансовата услуга и на потребителя). Предвид резултата от оценката Комисията включи директивата в прегледа по REFIT в работната програма на Комисията за 2020 г.⁶ Във връзка с това през 2021 г. Комисията извърши оценка на въздействието въз основа на посочената оценка. Резултатът от оценката на въздействието е представеното по-долу законодателно предложение.

Предложение има за цел да опрости и осъвремени законодателната уредба, като отмени съществуващата ДДТПФС и същевременно включи съответните аспекти на правата на потребителите във връзка със сключените от разстояние договори за финансови услуги в приложното поле на хоризонтално приложимата Директива относно правата на потребителите.

Общата цел на законодателството остава непроменена: насърчаване на предоставянето на финансови услуги на вътрешния пазар, като същевременно се гарантира високо равнище на защита на потребителите. Тази цел се постига по пет различни начина:

- **Пълна хармонизация:** едно и също високо равнище на защита на потребителите в целия единен пазар се гарантира най-добре чрез пълна хармонизация. Хармонизацията означава, че ще има сходни правила за

⁵ Цифровото регистриране е процесът, чрез който бъдещ клиент и доставчик на финансови услуги, без физическа среща и по напълно цифровизиран начин, обменят становища в реално време с оглед на това потребителят да стане клиент на доставчика на финансови услуги.

⁶ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Актуализирана работна програма на Комисията за 2020 г. Съюз с по-големи амбиции“, (COM(2020) 440 final).

всички доставчици на финансови услуги, както и че ще се гарантират едни и същи права на потребителите във всички държави — членки на ЕС.

- **Предоговорна информация:** навременното получаване на ключова информация по ясен и разбираем начин, независимо дали по електронен път или на хартиен носител, гарантира необходимата прозрачност и овластява потребителя. Във връзка с това предложението има за цел да се регулира каква предоговорна информация се предоставя и как и кога става това. По-конкретно правилата са осъвременени, като са добавени някои подробности, които не са посочени в Директива 2002/65/ЕО, например предоставянето на адреса на електронна поща от доставчика на финансови услуги. С предложението се регулира и начинът, по който трябва да се предоставя информацията по отношение на електронната комуникация. В предложението се установяват правила за това кога се предоставя информацията, така че потребителите да имат достатъчно време да разберат получената предоговорна информация и да могат да я осмислят, преди действително да сключат договора.
- **Право на отказ:** правото на отказ е основно право на потребителите. То е особено важно в областта на финансовите услуги, тъй като някои продукти и услуги са сложни и разбирането им може да е трудно. Това право е подсилено по два конкретни начина: първо, когато потребителят сключва договор за финансови услуги от разстояние по електронен път, търговецът трябва да осигури наличието на бутон за отказ. По този начин за потребителя става по-лесно да упражни това право; второ — и във връзка с момента на предоставяне на предоговорната информация — търговецът ще предоставя уведомление за правото на отказ, в случай че предоговорната информация е получена по-малко от един ден преди сключването на договора.
- **Коректност онлайн:** договорите за финансови услуги все по-често се сключват по електронен път. Ето защо, за да се гарантира високо равнище на защита на потребителите, в предложението се определят специални правила за защита на потребителите при сключване на договори за финансови услуги по електронен път. Първо, с него се установяват правила относно подходящите разяснения, които се правят от разстояние, включително чрез онлайн инструменти (например роботизирани консултации или чатове). С правилата се определят изискванията относно информацията, която търговецът да предоставя на потребителя, и възможността, ако се използват онлайн инструменти, потребителят да поиска човешка намеса. Следователно потребителят следва винаги да има възможност да взаимодейства с човек, който представлява търговеца. Предложението също така има за цел да гарантира, че търговците не се възползват от слабостите на потребителите. С оглед на това на търговците се забранява да настройват своите онлайн интерфейси по начин, който може да повлияе отрицателно или да накърни способността на потребителите да вземат или да направят свободно, самостоятелно и информирано решение или избор.
- **Прилагане:** с предложението се укрепват и правилата относно прилагането във връзка с предоставянето на финансови услуги: с него се разширява обхватът на правилата относно прилагането и санкциите,

които понастоящем се прилагат по силата на Директива 2011/83/ЕС относно правата на потребителите, по отношение на сключените от разстояние договори за финансови услуги, включително въведените с Директива (ЕС) 2019/2161 (Директивата за по-доброто прилагане и модернизирането) изменения, отнасящи се до санкциите в случай на трансгранични широко разпространени нарушения.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Директива 2002/65/ЕС и Директива 2011/83/ЕС имат редица сходства. И с двете директиви на потребителите се предоставят основни права на потребителите, като например правото на отказ и правото на получаване на преддоговорна информация. И с двете се регулират договори, сключени от разстояние, и се прилагат хоризонтално, служейки като общо законодателство. Понастоящем обаче от приложното поле на Директива 2011/83/ЕС са изключени финансовите услуги. Целта на настоящото предложение е да се преустанови цялостното изключване на финансовите услуги от Директива 2011/83/ЕС, като се разшири нейното приложно поле, за да обхване финансовите услуги, сключени от разстояние. Това означава, че в редица членове от настоящата Директива 2011/83/ЕС ще бъдат включени финансовите услуги, продавани от разстояние. В Директива 2011/83/ЕС ще бъде добавена и специална глава относно договорите от разстояние за потребителски финансови услуги. По този начин с предложението ще се осигури съгласуваност със действащите разпоредби на политиката както в областта на защитата на потребителите, така и в областта на финансовите услуги.

Настоящото предложение осигурява съгласуваност с действащите правила в областта на финансовите услуги. Това е така, защото взаимоотношението между двете области се ръководи от принципа, че ако някоя от разпоредбите на настоящата директива противоречи на разпоредба на друг акт на Съюза, с който се уреждат конкретни сектори, разпоредбата на другия акт на Съюза има предимство и се прилага за тези конкретни сектори. Беше обърнато специално внимание на това да се гарантира, че припокриванията между специфичното за отделните продукти законодателство и настоящото предложение са ясно разграничени, по-специално по отношение на правото на преддоговорна информация, правото на отказ и подходящите разяснения.

Настоящото предложение е в съответствие с действащите хоризонтални правила относно правата на потребителите извън Директива 2011/83/ЕС, включително Директива 2005/29/ЕО относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и Директива 2006/114/ЕО относно заблуждаващата и сравнителната реклама, които вече се прилагат по отношение на финансовите услуги.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Целите на предложението са съгласувани с политиките и целите на ЕС.

Предложението е съгласувано с другите законодателни актове и политики на ЕС и ги допълва, по-специално в областта на защитата на потребителите и финансовите услуги.

Комисията признава значителното въздействие на цифровия преход върху ежедневието и е включила в основните си амбиции необходимостта от Европа, подготвена за цифровата ера. През септември 2020 г. Комисията прие [План за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари \(СКП\)](#) и [Цифров финансов пакет](#), включително

Цифрова финансова стратегия и законодателни предложения относно криптоактиви и цифрова устойчивост във връзка с конкурентен финансов сектор на ЕС, който предоставя на потребителите достъп до иновативни финансови продукти, като същевременно гарантира защита на потребителите и финансова стабилност. Планът за действие за СКП се състои от редица действия, включително конкретно действие за повишаване на доверието в капиталовите пазари. Във връзка с това в предложението се вземат предвид тези скорошни инициативи и се цели модернизиране на правилата, като същевременно се повишава и доверието на потребителите.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Защитата на потребителите попада в обхвата на общата компетентност (споделена компетентност) на ЕС и държавите — членки на ЕС. Както е посочено в член 169 от Договора за функционирането на ЕС (ДФЕС), ЕС трябва да съдейства за закрилата на икономическите интереси на потребителите, както и за развитието на тяхното право на информация и просвета, с цел защита на техните интереси. Настоящото предложение се основава на член 114 от ДФЕС. Това представлява, в съответствие с член 169, параграф 2, буква а) от ДФЕС, правното основание за приемането на мерки, които допринасят за постигането на целите на член 169 от ДФЕС в контекста на доизграждането на единния пазар.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Принципът на субсидиарност е приложим, доколкото предложението не е от изключителната компетентност на Съюза.

С цифровизацията и евентуалното навлизане на нови цифрови участници на финансовия пазар се очаква трансграничното предоставяне на финансови услуги да нараства. В резултат на това общите правила на ЕС, отговарящи на цифровата ера, ще бъдат както по-необходими, така и по-ефективни за постигането на целите на политиката на ЕС. Поради това хоризонталните правила, регулиращи настоящите и бъдещите финансови услуги, могат да се определят единствено чрез акт на ЕС.

Целите на предлаганото действие не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от отделните държави членки и затова могат да бъдат постигнати по-добре от Съюза поради обхвата или въздействието на предлаганото действие. Договорът предвижда действия за гарантиране на създаването и функционирането на единен пазар с високо равнище на защита на потребителите и със свободно предоставяне на услуги.

• Пропорционалност

В съответствие с принципа на пропорционалност предложението не надхвърля строго необходимото за постигане на заложените в него цели.

Предложените правила ще доведат до някои разходи за доставчиците, но няма да надхвърлят това, което би се считало за приемливо в контекста на амбициозен и ориентиран към бъдещето подход, който ще доведе до по-големи ползи за потребителите, за доставчиците и за обществото като цяло.

- **Избор на инструмент**

Директива 2002/65/ЕО ще бъде отменена, а редица от разпоредбите относно сключените от разстояние договори за потребителски финансови услуги ще бъдат включени в Директива 2011/83/ЕС. Това ще даде възможност на държавите членки да изменят законодателството в сила само дотолкова, доколкото това е необходимо, за да се осигури съответствие.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

През 2006 г. Комисията представи [доклад](#) за изпълнението на Директива 2002/65/ЕО. В този доклад Комисията заключи, че не е в състояние да изпълни изискванията на член 20, параграф 1 от директивата поради закъснение в транспонирането ѝ от страна на държавите членки и информира съзаконодателите, че на по-късен етап ще бъде представен друг доклад. През 2009 г. Комисията представи [доклад](#), както е определено в член 20, параграф 1 от директивата.

В [Плана за действие на ЕС в областта на финансовите услуги от 2017 г.](#) Комисията се ангажира да прецени дали пазарът за продажба от разстояние на финансови услуги на дребно все още отговаря на съответните нужди, за да установи потенциалните рискове за потребителите и бизнес възможностите на този пазар, и въз основа на това да вземе решение дали е необходимо изменение на изискванията за продажбите от разстояние. В [публикуваното през 2019 г. проучване на поведението](#) бяха разгледани начините, по които поведението на потребителите е повлияно от техниките, използвани онлайн от доставчиците на финансови услуги на дребно на етапа на рекламиране и преддоговорния етап. Въз основа на [работната програма за 2019 г.](#) Комисията започна [щателна оценка](#) на директивата. Оценката беше публикувана през ноември 2020 г.

В [работния документ на службите на Комисията от 2020 г.](#) се посочва, че Директива 2002/65/ЕО е имала частична ефективност при увеличаването на защитата на потребителите и ограничена ефективност за консолидирането на единния пазара поради вътрешни и външни пречки. В него се стига до заключението, че директива все още има добавена стойност за ЕС и че определените в член 1 от директивата цели са все още актуални. Цифровизацията обаче изостри някои аспекти, които не са изцяло уредени в директивата, включително начина и момента на предоставяне на информация. В работния документ на службите на Комисията от 2020 г. се стига и до заключението, че постепенното въвеждане на специфично за отделните продукти законодателство на ЕС, като например Директива 2008/48/ЕС⁷, Директива 2014/17⁸, Директива 2014/92⁹, и хоризонтално законодателство на ЕС, като например

⁷ Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, 22.5.2008 г., стр. 66).

⁸ Директива 2014/17/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 февруари 2014 г. относно договорите за кредити за жилищни недвижими имоти за потребители и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 (ОВ L 60, 28.2.2014 г., стр. 34).

⁹ Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно съпоставимостта на таксите по платежните сметки, прехвърлянето на платежни сметки и достъпа до платежни сметки за основни операции (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 214).

Регламент (ЕС) 2016/679¹⁰, прието след влизането в сила на директивата, е довело до значителни припокривания, с което се създават правни и практически трудности.

В [работната програма на Комисията за 2020 г.](#) настоящата директива е включена в инициативите по REFIT като подлежаща на възможно преразглеждане.

- **Консултации със заинтересованите страни**

През последните няколко години Комисията предприе няколко дейности за консултиране относно правилата, приложими за сключените от разстояние потребителски финансови услуги на равнището на ЕС. Бяха проведени консултации със заинтересованите страни за оценката по REFIT, резултатите от която бяха публикувани през 2020 г., и за оценката на въздействието, извършена във връзка с прегледа по REFIT на директивата. Като част от оценката по REFIT и прегледа по REFIT бяха проведени две обществени консултации в допълнение към другите направления на консултациите (проучвания на потребителите, интервюта и проучвания сред заинтересованите страни, целеви въпросници, предназначени за националните органи, двустранни срещи, работни срещи, заседания на специализирани експертни групи от държавите членки).

Обширният процес на консултации даде възможност да бъдат установени основните проблеми. В обратната информация от заинтересованите страни цифровизацията на пазара и нарастващият брой наскоро приети актове, специфични за отделните продукти, се посочват като основните движещи фактори, които трябва да се вземат предвид в процеса на преглед.

Респондентите от всички групи заинтересовани страни и държавите — членки на ЕС, споделят мнението, че е необходимо да се подобри правилото, с което се уреждат припокриващите се разпоредби между директивата и специфичното за отделните продукти законодателство. Потребителските организации подкрепят обстойното преразглеждане на директивата, например като се разшири обхватът ѝ, за да се въведат правила относно рекламата. Представителите на предприятията подкрепят или запазването на съществуващото положение, или отмяната на Директива 2002/65/ЕО, стига да се запази хоризонталният характер на директивата. По принцип държавите членки подкрепят всеки вид законодателно изменение, доколкото се запазва хоризонталният характер на директивата. Националните органи подкрепят по-стабилни разпоредби относно прилагането, като същевременно се запазва хоризонталният характер на директивата.

Получените данни бяха обобщени и използвани при изготвянето на оценката на въздействието, която придружава предложението, както и за оценяване на въздействието на новите правила върху заинтересованите страни.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Комисията използва и поредица от проучвания и доклади, изготвени по въпроси, свързани с потребителските финансови услуги, включително: проучването на Tetra

¹⁰ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

Report в подкрепа на оценката на въздействието на директивата (2021 г.)¹¹; проучването на ICF в подкрепа на оценката на ДДТПФС (2020 г.)¹²; проучването на поведението на LE Europe et al. във връзка с цифровизацията на търговията и продажбите от разстояние на финансови услуги на дребно (2019 г.)¹³. Бяха взети под внимание и други проучвания и доклади относно ДДТПФС, включително [отговора на Съвместния надзорен орган](#) на поканата на Европейската комисия от февруари 2021 г. за представяне на становище относно цифровите финансови услуги и свързани въпроси.

- **Оценка на въздействието**

Комисията извърши оценка на въздействието.

При оценката на въздействието беше събрана информация и беше анализирана съгласуваността на директивата с друго припокриващо се законодателство на ЕС. За целта беше проведено проучване за набелязване на съответното законодателство на ЕС за продуктите и на специфичното законодателство на ЕС, за да се установи дали всички значими части на директивата са прехвърлени в по-новото законодателство на ЕС. В рамките на инициативата беше проучено дали директивата може да бъде безпроблемно отменена, без това да създаде правни празноти и без да се понижи равнището на защита на потребителите, като същевременно се гарантира насърчаването на развитието на единния пазар за трансгранична продажба на финансови продукти и услуги, продавани от разстояние. Беше достигнато до заключението, че с простата отмяна на директивата ще се понижи защитата на потребителите. Това е така, тъй като за определени финансови услуги, за които вече има действащо законодателство на ЕС, се прилагат редица разпоредби на директивата (напр. правото на отказ за определени застраховки или правото на предоговорна информация за карти за подаръци в областта на платежните услуги).

Като втори етап, след анализа на съгласуваността на директивата, трябваше да се прецени дали останалите „правно значими“ части на директивата са все още значими на практика (ефективни) за заинтересованите страни. Казано с други думи, целта на този втори етап беше да се установи дали все още значимите елементи на директивата (например правото на отказ в областта на застраховките) имат съществена роля в защитата на потребителите и консолидирането на единния пазар, особено в контекста на цифровизацията.

Като част от този втори етап беше анализирана и функцията на защитна мрежа на директивата. Защитната мрежа означава, че правилата на директивата се прилагат винаги, когато i) на пазара се появи нов продукт, за който все още няма законодателство на ЕС (напр. виртуалните валути са продукт на финансова услуга, която все още не е уредена със законодателство на равнището на ЕС), ii) специфичното за отделните продукти законодателство не предоставя правото(ата), установено(и) с директивата (напр. правото на потребителя да се откаже от договора в рамките на

¹¹ VVA, Study on possible impacts of a revision of the DMFSD (Проучване относно възможните последици от преразглеждане на ДДТПФС), 2022 г. (предстои да бъде публикувано заедно с предложението).

¹² ICF, [Evaluation of Directive 2002/65/EC on Distance Marketing of Consumer Financial Services \(Оценка на Директива 2002/65/ЕО относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги\)](#), 2020 г.

¹³ LE Europe, VVA Europe, Ipsos NV, ConPolicy and Time.lex, [Behavioural study on the digitalisation of the marketing and distance selling of retail financial services](#) (Проучване на поведението във връзка с цифровизацията на търговията и продажбите от разстояние на финансови услуги на дребно), 2019 г.

определен срок не е предвидено в съответните актове в областта на застрахователната дейност), iii) специфичното за отделните продукти законодателство създава изключения и продуктът попада извън приложното поле (напр. потребителските кредити на стойност под 200 EUR не са обхванати от Директива 2008/48/ЕО — Директивата относно потребителските кредити).

Беше достигнато до заключението, че държавите членки са прилагали защитната мрежа при различни обстоятелства и в различни области на финансовите услуги, като например областта на инвестирането в скъпи вина и диаманти; в този случай като приложимото право са били посочени разпоредбите на директивата относно преддоговорната информация. Други случаи засягат някои карти за подаръци, които са извън обхвата на Втората директива за платежните услуги, или посочения по-горе случай на цифрово регистриране на клиенти по време на пандемията от COVID-19. Примери за важността на защитната мрежа се срещат и в съдебни дела, при които даден национален съд прилага определени разпоредби на директивата (правилата относно преддоговорната информация) по отношение на криптовалути.

Оценените варианти за постигане на установените във връзка с инициативата цели бяха: сценарий без промяна на политиката (вариант 0 — базов сценарий), отмяна на директивата и нерегулаторни мерки (вариант 1); цялостно преразглеждане (вариант 2); отмяна, осъвременяване на съответните разпоредби, въведени в хоризонтално законодателство (вариант 3а); или отмяна, осъвременяване на съответните разпоредби, въведени в специфичното за отделните продукти законодателство (вариант 3б).

Съгласно получените данни и резултата от съответната система за оценяване предпочитаният вариант е вариант 3а, а именно да се отмени Директива 2002/65/ЕО, да се осъвременят и след това да се въведат в Директива 2011/83/ЕС все още приложимите членове (право на преддоговорна информация и право на отказ), да се разшири приложното поле на някои правила на Директива 2011/83/ЕС, за да се включат в него и потребителските финансови услуги, сключени от разстояние (напр. правилата относно допълнителните плащания и правилата относно прилагането и санкциите) и да се въведат целенасочени нови разпоредби, за да се гарантира коректността онлайн, когато потребителите сключват договори за финансови услуги. С този вариант се преодоляват установените проблеми и се отчитат целите по най-ефективния, ефикасен и пропорционален начин. Освен това се гарантира високо равнище на съгласуваност.

Предложената правна намеса прави настоящата рамка на ДДТПФС подходяща за целта, като отменя разпоредбите, които вече не са от значение. Всичко това се постига чрез пет различни действия:

- i) осигуряване на пълна хармонизация на правилата, обхващащи потребителските финансови услуги, сключени от разстояние;
- ii) определяне на правила относно това каква преддоговорна информация се предоставя и как и кога става това, което прави тези правила подходящи за цифровата ера;
- iii) когато договорите за финансови услуги се сключват по електронен път — улесняване на упражняването на правото на отказ с бутон за отказ и гарантиране, че потребителите, които са имали по-малко от един ден да осмислят преддоговорната информация, са информирани за правото на отказ след сключването на договора;
- iv) въвеждане на два члена с цел гарантиране на коректността онлайн;

- v) укрепване на правилата относно прилагането на разпоредбите във връзка с потребителските финансови услуги, сключени от разстояние.

По този начин с настоящото законодателно преразглеждане се гарантира високо равнище на защита на потребителите, съответните права се адаптират към цифровата ера и се запазва, както бе поискано от всички заинтересовани страни, функцията на защитна мрежа за възможни бъдещи нововъзникващи продукти.

Този предпочитан вариант ще доведе до отмяна на действащото законодателство, без да се създава нов правен инструмент. Директива 2011/83/ЕС бе избрана като подходящия за тази цел инструмент, тъй като подобно на ДДТПФС тя осигурява хоризонтални права на потребителите и правила. Поради това с въвеждането на съответните права от ДДТПФС в Директива 2011/83/ЕС се гарантира запазването на защитната мрежа. Към момента „финансовите услуги“ са изцяло изключени от обхвата на Директива 2011/83/ЕС. В нея обаче вече се предвиждат правото на предоговорна информация и правото на отказ за други сключени от разстояние договори.

Беше отделено специално внимание, от една страна, за да се отчете необходимата специфика на финансовите услуги, а от друга страна — да се гарантира, че Директива 2011/83/ЕС не става твърде сложна. Най-добрият установен начин за действие е да се прилагат, доколкото е възможно, вече определените в Директива 2011/83/ЕС правила по отношение на финансовите услуги (напр. разпоредбите относно прилагането и санкциите) или да се надградят тези правила, създавайки по този начин по-конкретни правила, които да се групират в специалната глава относно потребителските финансови услуги, за които са сключени договори от разстояние (напр. бутон за отказ във връзка с упражняването на правото на отказ). Тази добавена глава съдържа някои изцяло нови правила (напр. разпоредбите относно коректността онлайн), като се основава на действащите правила, установени в Директива 2002/65/ЕО или в Директива 2011/83/ЕС. Добавената глава ще се отнася единствено за сключените от разстояние потребителски финансови услуги и няма да се прилага по отношение на другите договори, уредени с Директивата относно правата на потребителите.

Предпочитаният вариант ще има положителен ефект и за намаляването на вредите за потребителите (с най-малко 170—210 милиона евро) и за доверието на потребителите. Това ще създаде известни разходи за доставчиците на финансови услуги (най-малко около 19 милиона евро) и публичните органи (най-малко около 6 милиона евро).

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Прегледът на директивата е включен в раздела за REFIT в работната програма на Комисията. Предложението ще създаде разходи за предприятията, но се очаква произтичащата от него правна сигурност да намали оказваната върху тях тежест.

Потенциалът за опростяване на предложената инициатива произтича главно от избрания регулаторен подход, а именно отмяна на Директива 2002/65/ЕО и включване на малък брой членове в Директива 2011/83/ЕС. Освен това мерките за опростяване на изискванията относно предоставянето на информация и адаптирането им към цифровата употреба, както и разпоредба, в която ясно се определя принципът, според който, ако едно и също фактическо положение се урежда от два закона, законът за уреждане на специална материя има приоритет пред закона, с който се уреждат само общи въпроси, също ще допринесат за опростяването на работата на предприятията при сключването от разстояние на финансови услуги.

Що се отнася до намалената тежест за публичните администрации, с по-високата степен на правна яснота и опростената нормативна уредба се очаква да се намали броят на жалбите и да се повиши равнището на сигурност и съответствие, с което ще се увеличи ефикасността на процедурите по прилагане. Конкретните мерки за засилване на координацията и за подобряване на условията за прилагане се очаква да доведат и до по-голяма ефективност във връзка с налагането на задълженията по директивата.

Не бяха установени значителни конкретни последици за МСП.

- **Основни права**

Настоящото предложение защита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз. По-конкретно с него се цели осигуряването на пълно зачитане на правилата относно защитата на личните данни, правото на собственост, недискриминацията, защитата на семейния и професионалния живот и защитата на потребителите.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Настоящото предложение няма никакво отражение върху бюджета на ЕС или агенциите на ЕС, ако се изключат обичайните административни разходи за осигуряването на съответствие със законодателството на ЕС, тъй като не се създават нови комитети и не се поемат финансови ангажименти.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизми за мониторинг, оценка и докладване**

Комисията ще осъществява мониторинг върху прилагането на преразгледаната директива, ако тя бъде приета, след влизането ѝ в сила. Комисията ще отговаря най-вече за мониторинга на въздействието на директивата въз основа на данните, предоставени от органите на държавите членки и от доставчиците на финансови услуги, които ще се основават на съществуващите източници на данни, когато това е възможно, за да се избегне налагането на допълнителна тежест върху различните заинтересовани страни.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

Тъй като с предложението се въвеждат конкретни изменения в съществуваща директива, държавите членки следва да предоставят на Комисията текста на конкретните изменения в националните разпоредби или, при липсата на такива изменения, да обяснят конкретно с кои национални разпоредби вече се прилагат измененията, предвидени в предложението.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

Член 1 — Изменения на Директива 2011/83/ЕС

С член 1 от предложението Директива 2011/83/ЕС се изменя по няколко различни начина:

- (1) С член 1, параграф 1, букви а) и б) от предложението се изменя член 3 от Директива 2011/83/ЕС в три аспекта: първо, с него в Директива 2011/83/ЕС се въвежда нов параграф („член 3, параграф 1б“). В предложението нов член 3, параграф 1б се съдържа позовавания на членовете от действащата Директива

2011/83/ЕС, които се прилагат пряко за договорите за финансови услуги, сключени от разстояние, като се изброяват също и членовете, които ще съставляват главата относно финансовите услуги, сключени от разстояние. В тази връзка приложното поле на правилата на Директива 2011/83/ЕС в i) член 1 — Предмет; ii) член 2 — Определения; iii) Степен на хармонизация; iv) член 19 — Такси за използване на платежно средство, ii) член 22 — Допълнителни плащания; iv) членове 23 и 24 — Прилагане и санкции; v) член 25 — Императивен характер на директивата; vi) член 26 — Информация — се разширява, като се включват и договорите за потребителски финансови услуги, сключени от разстояние. Следователно по този начин действащите правила на Директива 2011/83/ЕС в тези области се разширяват, така че да обхванат и договорите за финансови услуги, сключени между търговец и потребител от разстояние. С това ще се гарантира, че тези договори за финансови услуги са предмет на правила, сходни с тези за другите договори за продажба и за услуги, с което ще се осигури високо равнище на защита на потребителите, като в същото време ще се насърчи предоставянето на такива услуги в рамките на вътрешния пазар. Разширяването на приложното поле на правилата относно прилагането и санкциите ще гарантира, че националните надзорни органи ще разполагат с нови правила, за да налагат ефективни, пропорционални и възпиращи санкции. Второ, настоящите параграфи от Директива 2002/65/ЕО относно „предмета и обхвата“ (член 1 от Директива 2002/65/ЕО) се включват в предложени член 3, параграф 16 от Директива 2011/83/ЕО. Трето, за да се осигури правна сигурност, в предложението се предлага да се измени член 3, параграф 3, буква г) от Директива 2011/83/ЕО.

- (2) С член 1, параграф 2 от предложението в Директива 2011/83/ЕС се въвежда глава относно договорите за потребителски финансови услуги, сключени от разстояние. Тази глава се прилага единствено спрямо договорите за потребителски финансови услуги, сключени от разстояние. Тя съчетава съответните членове на Директива 2002/65/ЕО, а именно правото на преддоговорна информация и правото на отказ и въвежда два нови члена („Подходящи разяснения“, „Допълнителна защита по отношение на онлайн интерфейсите“).
- а) Разпоредбата относно **правото на преддоговорна информация** следва същата структура като установената в Директива 2002/65/ЕО. В член 1 от предложението обаче се осъвременява разпоредбата относно правото на преддоговорна информация, адаптирайки я към условията на цифровата ера, като се посочва каква информация трябва да достигне до потребителя (например включването на изискването търговецът да предостави адрес на електронна поща); как информацията трябва да достигне до потребителя (например кога може да се използват различни слоеве на информация и какви изисквания за информация трябва да бъдат уточнени); и кога информацията следва да достигне до потребителя, а именно да като се определя нормата, че информацията следва да достигне до потребителя поне един ден преди действителното подписване.
- б) Правилата относно **правото на отказ** във връзка с финансовите услуги, сключени от разстояние, са до голяма степен същите като тези в Директива 2002/65/ЕО. В съответствие с предложението за директива

относно потребителските кредити¹⁴ обаче са добавени правила относно момента, в който информацията следва да достигне до потребителя. Поради това, в случай че времето между предоставянето на преддоговорната информация и действителното сключване на договора е по-кратко от един ден, предоставящият финансовата услуга търговец е длъжен да изпрати уведомление след сключването на договора, с което да информира потребителя за възможността да упражни правото си на отказ. Друг пример за това как въпросното право е утвърдено в цифровата сфера е чрез включването на задължение за търговеца на финансови услуги да предвиди бутон за отказ. Това следва да улесни упражняването на правото на отказ, в случай че потребителят сключи договора за финансови услуги по електронен път и пожелае да се откаже от него в рамките на предвидения за това срок.

- в) В главата от настоящото предложение са въведени два члена, предвидени за подобряване на **коректността онлайн** при закупуването на потребителски финансови услуги: i) когато търговецът предостави подходящи обяснения, наред с другото, като използва онлайн инструменти, като например роботизирани консултации или чатове, търговецът трябва да предостави и обясни на потребителя ключовата информация, включително информацията относно основните характеристики на предлагания договор за финансова услуга. Освен това, ако потребителят поиска това, той може да потърси човешка намеса, с което се гарантира възможността за взаимодействие с човек, който представлява търговеца; ii) с правилото относно допълнителната защита по отношение на онлайн интерфейсите на търговеца се забранява да внедрява в своя онлайн интерфейс мерки, които биха могли да повлияят отрицателно или да накърнят способността на потребителите да вземат или да направят свободно, самостоятелно и информирано решение или избор. Целта на тази разпоредба е да се избегне, доколкото е възможно, използването на слабостите на потребителите и да се увеличи прозрачността.

Останалите членове в настоящото предложение са стандартни разпоредби, отнасящи се съответно до транспонирането, влизането в сила и адресатите на настоящото предложение.

¹⁴ Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно потребителските кредити (COM(2021) 347 final).

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Директива 2011/83/ЕС по отношение на договорите за финансови услуги, сключени от разстояние, и за отмяна на Директива 2002/65/ЕО

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейската централна банка¹⁵,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹⁶,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) С Директива 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹⁷ се установяват правила на равнището на Съюза по отношение на дистанционната търговия на потребителски финансови услуги. В същото време с Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета¹⁸ се определят, наред с другото, правила, приложими за договорите от разстояние за продажба на стоки и предоставяне на услуги, сключени между търговец и потребител.
- (2) Член 169, параграф 1 и член 169, параграф 2, буква а) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) предвиждат, че Съюзът допринася за постигането на високо равнище на защита на потребителите посредством мерките, които приема съгласно член 114 от него. В член 38 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) се предвижда политиките на Съюза да осигуряват високо равнище на защита на потребителите.

¹⁵

...

¹⁶

...

¹⁷

Директива 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2002 г. относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги и за изменение на Директива 90/619/ЕИО на Съвета и на Директиви 97/7/ЕО и 98/27/ЕО (ОВ L 271, 9.10.2002 г., стр. 16).

¹⁸

Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64).

- (3) С цел да се запази свободата на избор, в рамките на вътрешния пазар е необходима висока степен на защита на потребителите в областта на договорите за финансови услуги, сключени от разстояние, за да се повиши доверието на потребителите в продажбите от разстояние.
- (4) Гарантирането на еднаквото високо равнище на защита на потребителите на вътрешния пазар се постига най-добре чрез пълна хармонизация. Пълната хармонизация е необходима, за да се гарантира на всички потребители в Съюза високо и равностойно равнище на защита на техните интереси и за да се създаде добре функциониращ вътрешен пазар. Ето защо на държавите членки не следва да се позволява да запазват или да въвеждат национални разпоредби, различаващи се от установените в настоящата директива, по отношение на аспектите, които са обхванати в директивата, освен ако в нея не е предвидено друго. Когато не съществуват такива хармонизирани разпоредби, държавите членки следва да са свободни да запазят или да въведат национално законодателство.
- (5) Директива 2002/65/ЕО беше предмет на няколко прегледа. Тези прегледи показаха, че постепенното въвеждане на специфично за отделни продукти законодателство на Съюза доведе до значително припокриване с Директива 2002/65/ЕО, както и че цифровизацията изостри някои аспекти, които не са напълно разгледани в посочената директива.
- (6) Цифровизацията допринесе за промени на пазара, които не бяха предвидени към момента на приемането на Директива 2002/65/ЕО. В действителност отчетеното бързо технологично развитие оттогава доведе до значителни промени на пазара на финансови услуги. Въпреки че на равнището на Съюза бяха приети много специфични за сектора актове, финансовите услуги, предлагани на потребителите, се развиха и разнообразиха значително. Появиха се нови продукти, по-специално в онлайн средата, и тяхната употреба продължава да се развива, често по бърз и неочакван начин. В това отношение хоризонталното прилагане на Директива 2002/65/ЕО продължава да е от значение. Прилагането на Директива 2002/65/ЕО по отношение на потребителските финансови услуги, които не са регулирани от специфично секторно законодателство на Съюза, означава, че в полза на потребителите и търговците се прилага набор от хармонизирани правила. С тази функция на „защитна мрежа“ се допринася за осигуряването на високо равнище на защита на потребителите, като същевременно се гарантират еднакви условия на конкуренция сред търговците.
- (7) За да се обърне внимание на факта, че постепенното въвеждане на специфично секторно законодателство на Съюза доведе до значително припокриване с Директива 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, както и че цифровизацията изостри някои аспекти, които не са напълно разгледани в директивата, включително как и кога се предоставя информацията на потребителя, е необходимо да се преразгледат правилата относно договорите за финансови услуги, сключени от разстояние, като същевременно се гарантира прилагането на функцията „защитна мрежа“.
- (8) В Директива 2011/83/ЕС, подобно на Директива 2002/65/ЕО, се предвижда право на преддоговорна информация и право на отказ за някои потребителски договори, сключени от разстояние. Това взаимно допълване обаче е ограничено, тъй като Директива 2011/83/ЕС не обхваща договорите за финансови услуги.

- (9) Разширяването на приложното поле на Директива 2011/83/ЕС, така че да обхване договорите за финансови услуги, сключени от разстояние, следва да гарантира необходимото взаимно допълване. Поради специфичното естество на потребителските финансови услуги обаче, по-специално поради тяхната сложност, не всички разпоредби на Директива 2011/83/ЕС следва да се прилагат за договорите за потребителски финансови услуги, сключени от разстояние. Необходимата яснота и правна сигурност следва да се гарантира чрез специална глава с правила, приложими само за договорите за потребителски финансови услуги, сключени от разстояние.
- (10) Въпреки че не всички разпоредби на Директива 2011/83/ЕС следва да се прилагат за сключените от разстояние договори за финансови услуги поради специфичния характер на тези услуги, редица разпоредби на Директива 2011/83/ЕС, като съответните определения, правилата относно допълнителните плащания и тези относно прилагането и санкциите следва да се прилагат и за договорите за финансови услуги, сключени от разстояние. Прилагането на тези разпоредби гарантира взаимното допълване между различните видове договори, сключени от разстояние. С разширяването на обхвата на прилагане на правилата от Директива 2011/83/ЕС относно санкциите ще се гарантира, че на търговците, отговорни за широко разпространени нарушения или широко разпространени нарушения със съюзно измерение, се налагат ефективни, пропорционални и възпиращи глоби.
- (11) В специална глава от Директива 2011/83/ЕС следва да се съдържат все още приложимите и необходими правила на Директива 2002/65/ЕО, по-специално по отношение на правото на преддоговорна информация и правото на отказ, както и правилата, гарантиращи коректността онлайн при сключването на договори за финансови услуги от разстояние.
- (12) Тъй като договорите за финансови услуги от разстояние най-често се сключват по електронен път, правилата за гарантиране на коректността онлайн при сключването на договори за финансови услуги от разстояние следва да допринесат за постигането на целите, установени в член 114 от ДФЕС и член 38 от Хартата на основните права на ЕС. С правилото относно подходящите разяснения следва да се осигури допълнителна прозрачност и да се предостави на потребителя възможността да поиска човешка намеса, когато взаимодейства с търговеца чрез онлайн интерфейси, като например онлайн стаи за чат или подобни инструменти. На търговеца следва да бъде забранено да внедрява в своя онлайн интерфейс мерки, които биха могли да заблудят или намалят способността на потребителите да вземат свободно, самостоятелно и информирано решение или избор.
- (13) Определени потребителски финансови услуги са уредени със специални актове на Съюза, които продължават да се прилагат по отношение на тези финансови услуги. За да се гарантира правната сигурност, следва да се поясни, че когато друг акт на Съюза, с който се уреждат конкретни финансови услуги, съдържа правила относно преддоговорната информация или относно упражняването на правото на отказ, за тези конкретни потребителски финансови услуги следва да се прилагат само съответните разпоредби на тези други актове на Съюза, освен ако в тези актове не е предвидено друго. Така например, когато се прилага

член 186 от Директива № 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹⁹, се прилагат правилата относно „срока за отказ“, предвидени в Директива 2009/138/ЕО, вместо правилата относно правото на отказ, предвидени в настоящата директива, а когато се прилага член 14, параграф 6 от Директива № 2014/17/ЕС на Европейския парламент и на Съвета²⁰, не следва да се прилагат правилата относно правото на отказ съгласно настоящата директива. По същия начин някои актове на Съюза, с които се уреждат конкретни финансови услуги²¹, съдържат подробни и разработени правила, предназначени да се гарантира, че потребителите са в състояние да разберат основните характеристики на предлагания договор. Освен това в някои актове на Съюза, с които се уреждат конкретни финансови услуги, като например Директива 2014/17/ЕС относно договорите за кредити за жилищни недвижими имоти за потребители²², вече са установени правила относно подходящите разяснения, които търговците трябва да предоставят на потребителите във връзка с предложения договор. За да се гарантира правната сигурност, правилата относно подходящите разяснения, предвидени в настоящата директива, не следва да се прилагат за финансовите услуги, попадащи в обхвата на актове на Съюза, с които се уреждат конкретни финансови услуги и в които се съдържат правила относно информацията, която трябва да бъде предоставена на потребителя преди сключването на договора.

- (14) Договорите за потребителски финансови услуги, за които са водени преговори от разстояние, включват използването на средства за комуникация от разстояние, които се използват като елемент на схемите за продажби или предоставяне на услуги от разстояние, които не изискват едновременно присъствие на търговеца и потребителя. В отговор на непрекъснатото развитие на тези средства за комуникация следва да се определят принципи, които да са валидни дори и за тези средства, които все още не се използват широко или все още не са познати.
- (15) Един-единствен договор за финансови услуги, който включва последователни операции или отделни операции от едно и също естество, изпълнявани във времето, могат да бъдат обект на различно законово третиране в различните държави членки, но е важно правилата да се прилагат по един и същ начин във

¹⁹ Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II) (ОВ L 335, 17.12.2009 г., стр. 1).

²⁰ Директива 2014/17/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 февруари 2014 г. относно договорите за кредити за жилищни недвижими имоти за потребители и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 (ОВ L 60, 28.2.2014 г., стр. 34).

²¹ Като например Регламент (ЕС) 2019/1238 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно паневропейски персонален пенсионен продукт (ПЕПП) (ОВ L 198, 25.7.2019 г., стр. 1), Директива № 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349), Директива (ЕС) 2016/97 на Европейския парламент и на Съвета от 20 януари 2016 г. относно разпространението на застрахователни продукти (ОВ L 26, 2.2.2016 г., стр. 19), Директива № 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно съпоставимостта на таксите по платежните сметки, прехвърлянето на платежни сметки и достъпа до платежни сметки за основни операции (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 214).

²² Директива 2014/17/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 февруари 2014 г. относно договорите за кредити за жилищни недвижими имоти за потребители и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 (ОВ L 60, 28.2.2014 г., стр. 34).

всички държави членки. За тази цел, е подходящо да се предвиди, че разпоредбите, с които се уреждат сключените от разстояние договори за финансови услуги, следва да се прилагат за първата от серия последователни операции или отделни операции от едно и също естество, изпълнявани във времето, които могат да се считат за представляващи едно цяло, независимо дали тази операция или серия от операции е предмет на един-единствен договор или на няколко последователни договора. Така например за „първоначално споразумение за услуги“ може да се счита откриването на банкова сметка, а за „операции“ могат да се считат депозирването на пари по банковата сметка или тегленето на пари от нея. Добавянето на нови елементи към първоначалното споразумение за услуги не представлява „операция“, а допълнителен договор.

- (16) За да се ограничи приложното поле на настоящата директива, правилата относно потребителските финансови услуги, за които са сключени договори от разстояние, не следва да се прилагат за услуги, предоставяни на напълно случаен принцип и извън търговска структура, предназначена за сключването на договори от разстояние.
- (17) Използването на средства за комуникация от разстояние не следва да води до неоправдано ограничаване на предоставяната на потребителя информация. В интерес на прозрачността следва да се установят изисквания за това кога на потребителя следва да се предостави информацията преди сключването на договора от разстояние и как тази информация следва да достигне до него. За да могат потребителите да вземат своите решения при пълно познаване на фактите, те следва да получават информацията най-малко един ден преди сключването на договора от разстояние. Само в изключителни случаи информацията може да бъде предоставена по-малко от един ден преди сключването на договора от разстояние за финансова услуга. В случай че договорът е сключен по-малко от един ден преди това, търговецът, в рамките на установения срок, следва да е задължен да напомни на потребителя за възможността да се откаже от договора от разстояние за финансова услуга.
- (18) Изискванията за предоставяне на информация следва да бъдат осъвременени и актуализирани, за да включват например адреса на електронна поща на търговеца, както и информацията относно риска и възвръщаемостта, свързани с определени потребителски финансови услуги. Потребителите следва също така да бъдат ясно информирани, когато им се представя цена, която е персонализирана въз основа на автоматизирана обработка.
- (19) Когато потребителската финансова услуга, сключена от разстояние, включва профил на риска и възвръщаемостта, тя следва да съдържа елементи като обобщен показател за риска, допълнен от описателно разяснение на този показател, неговите основни ограничения и описателно разяснение на рисковете, които са от съществено значение за финансовата услуга, и възможната максимална загуба на капитал, включително информация за това дали целият капитал може да бъде загубен.
- (20) Някои финансови услуги могат да преследват екологична или социална цел, като например да допринасят за борбата с изменението на климата или да допринасят за намаляването на свръхзадлъжнялостта. За да може да вземе информирано решение, потребителят следва да бъде информиран и за конкретните екологични или социални цели, преследвани от финансовата услуга.

- (21) Изискванията за предоставяне на информация следва да бъдат адаптирани, за да бъдат взети предвид свързаните с някои носители технически ограничения, като например броят на знаците върху екраните на някои мобилни телефони. По отношение на екраните на мобилни телефони, когато търговецът е индивидуализирал съдържанието и представянето на онлайн интерфейса за такива устройства, посочената по-долу информация трябва да бъде предоставена на най-видно и челно място: информацията относно самоличността на търговеца, основните характеристики на потребителската финансова услуга, общата цена, която потребителят трябва да плати на търговеца за потребителската финансова услуга, включително всички данъци, платени чрез търговеца, или, когато не може да бъде посочена точна цена, основата за изчисляване на цената, позволяваща на потребителя да я провери, както и наличието или липсата на право на отказ, включително условията, срокът и процедурите за упражняване на това право. Останалата част от информацията може да бъде предоставена чрез допълнителни страници. Цялата информация обаче следва да бъде предоставена на траен носител преди сключването на договора от разстояние.
- (22) Когато преддоговорната информация се предоставя по електронен път, тя следва да бъде представена по ясен и разбираем начин. Във връзка с това информацията може да бъде подчертана, оградена и ефективно контекстуализирана в рамките на показването на екрана. Техниката на отделните слоеве е изпитана и е доказала своите предимства за някои финансови услуги; използването ѝ следва да се насърчава, а именно възможността подробни части от информацията да се представят чрез изскачащи прозорци или чрез хипервръзки към придружаващи слоеве. Възможен начин за предоставяне на преддоговорната информация е чрез подхода „указател на темите“ с използване на разширяващи се заглавия. На най-горното ниво потребителите могат да намерят основните теми, като всяка от тях може да бъде разширена чрез щракване върху нея, така че потребителите да бъдат насочени към по-подробно представяне на съответната информация. По този начин потребителят разполага с цялата необходима информация на едно място, като запазва контрола върху това какво и кога да преглежда. Потребителите следва да имат възможността да свалят всички документи, съдържащи преддоговорната информация, и да ги запазват като самостоятелни документи.
- (23) Потребителите следва да имат право на отказ без неустойка и без задължение да представят обосновка. Когато правото на отказ не се прилага, защото потребителят изрично е поискал изпълнението на договор от разстояние преди изтичането на срока за отказ, търговецът следва да информира потребителя за този факт преди началото на изпълнението на договора.
- (24) За да се гарантира ефективното упражняване на правото на отказ, процедурата за упражняване на това право не следва да бъде по-обременяваща, отколкото е процедурата за сключването на договора от разстояние.
- (25) При договори от разстояние, сключени по електронен път, търговецът следва да предостави на потребителя възможността да използва бутон за отказ. За да се осигури ефективното използване на бутона за отказ, търговецът следва да гарантира, че той се намира на видно място, а когато потребителят използва бутона, търговецът следва да документира по подходящ начин неговото използване.

- (26) Потребителите може да се нуждаят от помощ, за да решат коя финансова услуга е най-подходяща за техните потребности и финансово положение. Поради това държавите членки следва да гарантират, че преди сключването на договор за финансови услуги от разстояние търговците предоставят такава помощ във връзка с финансовите услуги, които предлагат на потребителя, като предоставят подходящи разяснения относно съответната информация, включително основните характеристики на предлаганите продукти. Задължението за предоставяне на подходящи разяснения е особено важно, когато потребителите възнамеряват да сключат договор за финансова услуга от разстояние, а търговецът предоставя разясненията чрез онлайн инструменти. За да се гарантира, че потребителят разбира последиците, които договорът може да има върху неговото икономическо положение, потребителят следва винаги да може да получи човешка намеса от страна на търговеца.
- (27) При сключването на договори за финансови услуги от разстояние на търговеца следва да бъде забранено да използва структурата, дизайна, функционалността или начина на работа на своя онлайн интерфейс по начин, който би могъл да повлияе отрицателно или да накърни способността на потребителите да вземат или направят свободно, самостоятелно и информирано решение или избор.
- (28) Поради това Директива 2011/83/ЕС следва да бъде съответно изменена.
- (29) Поради това Директива 2002/65/ЕО следва да бъде отменена.
- (30) Доколкото целта на настоящата директива, а именно чрез постигането на високо равнище на защита на потребителите да допринесе за правилното функциониране на вътрешния пазар, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки и следователно може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (31) Съгласно Съвместната политическа декларация от 28 септември 2011 г. на държавите членки и на Комисията относно обяснителните документи²³ държавите членки са поели ангажимент в обосновани случаи да прилагат към съобщението за своите мерки за транспониране един или повече документи, обясняващи връзката между елементите на дадена директива и съответстващите им части от националните инструменти за транспониране. По отношение на настоящата директива законодателят смята, че предоставянето на тези документи е обосновано,

²³ ОВ С 369, 17.12.2011 г., стр. 14.

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Изменения на Директива 2011/83/ЕС

Директива 2011/83/ЕС се изменя, както следва:

1. Член 3 се изменя, както следва:

а) вмъква се следният параграф 1б:

„1б „Членове 1 и 2, член 3, параграфи 2, 5 и 6, член 4, членове 16а—16д, член 19, членове 21—23, член 24, параграфи 1, 2, 3 и 4 и членове 25 и 26 се прилагат за договорите от разстояние, сключени между търговец и потребител за предоставянето на финансови услуги.

Когато посочените в първата алинея договори съдържат първоначално споразумение за услуги, следвано от последователни операции или серия от отделни операции от едно и също естество, изпълнявани във времето, разпоредбите, посочени в първата алинея, се прилагат само за първоначалното споразумение.

б) в параграф 3 буква г) се заменя със следното:

„г)„за финансови услуги, които не са обхванати от член 3, параграф 1б.“

2. Вмъква се следната глава:

„ГЛАВА IIIa

ПРАВИЛА ОТНОСНО СКЛЮЧЕНИТЕ ОТ РАЗСТОЯНИЕ ДОГОВОРИ ЗА ФИНАНСОВИ УСЛУГИ

Член 16 а

Изисквания за информация относно договорите от разстояние за потребителски финансови услуги

1. Преди потребителят да бъде обвързан с договор от разстояние или съответно предложение за сключване на договор, търговецът предоставя на потребителя по ясен и разбираем начин следната информация:

- а) самоличността и основната стопанска дейност на търговеца;
- б) географския адрес, на който търговецът е установен, както и телефонния номер на търговеца и адреса на електронната му поща; в допълнение, когато търговецът предоставя други средства за онлайн комуникация, които гарантират, че потребителят може да съхранява всяка писмена кореспонденция с търговеца, включително датата и часа на тази кореспонденция, на траен носител, информацията съдържа и подробности за тези други средства; всички тези средства за комуникация, предоставени от търговеца, дават възможност на потребителя бързо да установи контакт с търговеца и да общува ефективно с него; когато е приложимо, търговецът предоставя и

географския адрес и самоличността на търговеца, от чието име действа;

- в) в случай че не съвпада с адреса съгласно буква б), географския адрес на мястото на стопанска дейност на търговеца и, когато е приложимо — адреса на търговеца, от чието име той действа, на който потребителят може да изпрати евентуални жалби;
- г) когато търговецът е регистриран в търговски или друг подобен публичен регистър — търговския регистър, в който е вписан търговецът, и регистрационния му номер или еквивалентен начин за идентификация в този регистър;
- д) когато дейността на търговеца е предмет на разрешителен режим — данни за съответния надзорен орган;
- е) описание на основните характеристики на финансовата услуга;
- ж) общата цена, която ще бъде платена от потребителя на търговеца за финансовата услуга, включително всички свързани с нея такси, начисления и разходи и всички данъци, платими чрез търговеца, или, когато не може да бъде указана точна цена — базата за изчисление на цената, която дава възможност на потребителя да я провери;
- з) когато е приложимо — че цената е била индивидуализирана въз основа на автоматизирано вземане на решения;
- и) когато е подходящо — известие, показващо че финансовата услуга е свързана с инструменти, при които има специални рискове, свързани с техните специфични характеристики или с операциите, които ще се извършват, или чиято цена зависи от колебанията на финансовите пазари извън контрола на търговеца, както и че постигнатите в миналото резултати не са показателни за бъдещите такива;
- й) известие за възможността да съществуват други данъци и/или разходи, които не са платени чрез търговеца или наложени от него;
- к) всякакви ограничения на периода, за който е валидна така предоставената информация;
- л) условията на плащане и изпълнение;
- м) всякакви специфични допълнителни разходи за потребителя за ползването на средствата за комуникация от разстояние, ако се начисляват такива допълнителни разходи;
- н) когато е приложимо — кратко описание на профила на риска и възвращаемостта;
- о) когато е приложимо — информация относно евентуалните екологични или социални цели, преследвани от финансовата услуга;
- п) наличието или отсъствието на право на отказ от договора и, където има такова право — продължителността и условията за упражняването му, включително и информация за сумата, която

може да бъде поискано да бъде заплатена от потребителя, както и последствията от неупражняването на това право;

- р) минималната продължителност на договора от разстояние, в случай че финансовите услуги се изпълняват постоянно или на интервали;
- с) информация относно евентуалните права, които страните могат да имат за предсрочно или едностранно прекратяване на договора по силата на условията на договора от разстояние, включително и евентуалните неустойки, наложени съгласно договора в такива случаи;
- т) практически инструкции за упражняване на правото на отказ, в които се посочва, наред с другото, пощенският адрес или адресът на електронна поща, на който следва да се изпрати уведомлението за отказ, а за финансовите договори, сключени по електронен път — информация за наличието и местоположението на бутона за отказ, посочен в член 16г;
- у) всяка клауза в договора относно правото, приложимо по отношение на договора от разстояние, и/или относно компетентния съд;
- ф) на кой език или на кои езици се предоставят договорните условия и предварителната информация, предвидена в настоящия член, както и на кой език или на кои езици търговецът се ангажира, със съгласието на потребителя, да комуникира по време на валидността на този договор от разстояние;
- х) когато е приложимо, възможността за достъп до извънсъдебен механизъм за подаване на жалби и разрешаване на спорове, който прилага търговецът, и начините за достъп до него.

2. В случай на телефонни комуникации самоличността на търговеца и търговската цел на обаждането от страна на търговеца се изясняват по недвусмислен начин в началото на всеки разговор с потребителя.

Когато потребителят изрично се съгласи да продължи телефонните комуникации, чрез дерогация от параграф 1, е необходимо да се предоставя само информацията, посочена в букви а), е), ж) и п) от посочения параграф.

Търговецът информира потребителя за естеството и наличността на другата информация, посочена в параграф 1, и предоставя тази информация при изпълнение на задълженията по параграф 3.

3. Търговецът предоставя информацията, посочена в параграф 1, най-малко един ден преди потребителят да бъде обвързан с договор от разстояние.

Когато информацията, посочена в параграф 1, е предоставена по-малко от един ден преди потребителят да бъде обвързан от договора от разстояние, държавите членки изискват от търговеца да изпрати на траен носител напомняне на потребителя за възможността да се откаже от договора от разстояние и за процедурата, която да следва, за да се откаже от договора, в съответствие с член 16б. Това напомняне се предоставя на потребителя най-късно един ден след сключването на договора от разстояние.

4. Информацията, посочена в параграф 1, се представя на потребителя на траен носител и е структурирана в лесен за четене вид, като се използва удобен за четене размер на шрифта.
- С изключение на информацията, посочена в параграф 1, букви а), е), ж) и п), търговецът може, когато прави това по електронен път, да предоставя информацията в различни слоеве.
- В случай че търговецът реши да предоставя информацията в различни слоеве, трябва да е възможно информацията, посочена в параграф 1, да се отпечата като един-единствен документ.
- Когато се използват различни цветове, за да се предостави информацията, посочена в параграф 1, те не трябва да водят до намаляване на разбираемостта на информацията, ако документът с ключовата информация бъде отпечатан или фотокопиран в черно-бяло.
- При поискване посочената в параграф 1 информация се предоставя в подходящ формат на потребителите с нарушено зрение.
5. По отношение на спазването на изискванията за предоставяне на информация, предвидени в настоящия член, тежестта на доказване се носи от търговеца.
6. Когато друг акт на Съюза, с който се уреждат конкретни финансови услуги, съдържа правила относно информацията, която се предоставя на потребителя преди сключването на договора, за тези конкретни финансови услуги се прилагат само предвидените в този акт изисквания за преддоговорната информация, освен ако в същия акт не е предвидено друго.

Член 16б

Право на отказ от договори от разстояние за финансови услуги

1. Държавите членки гарантират, че потребителят разполага със срок от 14 календарни дни, за да се окаже от даден договор без неустойка и без да посочва причини за това.
- Срокът за отказ, посочен в първата алинея, започва да тече от един от следните дни:
- а) от деня на сключване на договора от разстояние,
 - б) от деня, в който потребителят получава условията на договора и информацията в съответствие с член 16а, ако този ден е след датата, посочена в буква а) от настоящата алинея.
2. Правото на отказа не се прилага за:
- а) потребителски финансови услуги, чиято цена зависи от колебанията на финансовия пазар извън контрола на търговците, които могат да настъпят по време на срока за отказ, като например услуги, свързани със:
 - чуждестранна валута;
 - инструменти на паричния пазар; прехвърлими ценни книжа;
 - дялове в предприятия за колективно инвестиране;

- договори за финансови фючърси, включително еквивалентни инструменти с паричен сетълмент;
 - форуърдни лихвени споразумения;
 - лихвени, валутни и капиталови суапове;
 - опции за придобиване или продажба на някой от инструментите, посочени в настоящата буква, включително еквивалентни инструменти с паричен сетълмент. Тази категория включва в частност опции върху валути и лихвени проценти;
 - криптоактиви съгласно определението в [член 3, параграф 1, точка 2 от Предложение на Комисията за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно пазарите на криптоактиви и за изменение на Директива (ЕС) 2019/193 (COM (2020) 593 final, 24.9.2020 г.)].
- б) застрахователни полици за пътуване и багаж или подобни краткосрочни застрахователни полици с продължителност по-кратка от един месец;
- в) договори, чието изпълнение е напълно приключено от двете страни по изричното искане на потребителя, преди потребителят да е упражнил правото си на отказ от договора.
3. Потребителят е упражнил правото си на отказ в срока за отказ, посочен в параграф 1, ако съобщението относно упражняването на правото на отказ е изпратено или бутонът за отказ, посочен в параграф 5, е задействан от потребителя преди изтичането на този срок.
4. Настоящият член не засяга някои правила на националното право, които установяват срок, в рамките на който изпълнението на договора не може да започне.
5. Държавите членки гарантират, че за договорите от разстояние, сключени по електронен път, търговецът предоставя възможност да се използва бутон за отказ, за да улесни потребителя при упражняването на правото му на отказ. Този бутон трябва да бъде ясно обозначен с думите „Отказ от договора“ или съответстваща недвусмислена формулировка.
- Бутонът за отказ се поставя на видимо място и е достъпен непрекъснато по време на целия срок за отказ на същия електронен интерфейс като използвания за сключването на договора от разстояние. В допълнение търговецът може да предостави бутона за отказ и чрез друг канал.
- Търговецът гарантира, че задействането на бутона за отказ води до незабавно потвърждение за потребителя, че е упражнил правото си на отказ, което включва датата и часа на упражняване на правото на отказ. Търговецът предоставя на потребителя потвърждението за упражняването на правото на отказ на траен носител.
6. Когато друг акт на Съюза, с който се уреждат конкретни финансови услуги, съдържа правила относно упражняването на правото на отказ, за тези конкретни финансови услуги се прилагат само предвидените в този акт правила относно упражняването на правото на отказ, освен ако в същия акт не е предвидено друго.

Член 16в

Плащане за услугата, предоставена преди отказа

1. Когато потребителят упражни правото на отказ по член 16б), от него може да се изисква да плати без ненужна забава за услугата, реално предоставена от търговеца в съответствие с договора от разстояние. Платимата сума не може:
 - а) да превишава сумата, която е пропорционална на обема на вече предоставената услуга в сравнение с пълното покритие на договора от разстояние;
 - б) в никакъв случай да бъде такава, че да може да се тълкува като неустойка.
2. Търговецът не може да изисква от потребителя да плаща каквато и да е сума на основание параграф 1 от настоящия член, освен ако може да докаже, че потребителят е надлежно уведомен за дължимата сума, в съответствие с член 16а, параграф 1, буква п). В никакъв случай обаче търговецът не може да изисква подобно плащане, ако той е започнал изпълнението на договора преди изтичането на срока за отказ, предвиден в член 16б, параграф 1, без предварителното искане на потребителя.
3. Без ненужна забава и в рамките на не повече от 30 календарни дни търговецът връща на потребителя сумите, които е получил от него по силата на договора от разстояние, освен сумата, посочена в параграф 1. Този срок започва да тече от деня, в който търговецът получи уведомлението за отказ.
4. Потребителят връща на търговеца всички суми, които е получил от търговеца, без забава и в рамките на не повече от 30 календарни дни. Този период започва да тече от деня, в който потребителят изпрати уведомлението за отказ.

Член 16г

Подходящи разяснения

1. Държавите членки гарантират, че от търговците се изисква да предоставят на потребителя подходящи разяснения относно предложените договори за финансови услуги, които дават възможност на потребителя да прецени дали предлаганият договор и допълнителните услуги са съобразени с потребностите и финансовото му положение. Разясненията включват следните елементи:
 - а) изискваната преддоговорна информация;
 - б) основните характеристики на предлагания договор, включително възможните допълнителни услуги;
 - в) специфичните ефекти, които предлаганият договор може да окаже върху потребителя, включително последиците при неплащане или забавено плащане от страна на потребителя.
2. Параграф 1 се прилага и по отношение на разясненията, предоставени на потребителя при използването на онлайн инструменти, като например чатове на живо, чатботове, роботизирани консултации, интерактивни инструменти или подобни подходи.
3. Когато търговецът използва онлайн инструменти, държавите членки гарантират, че потребителят има право да поиска и да получи човешка намеса.

4. Когато друг акт на Съюза, с който се уреждат конкретни финансови услуги, съдържа правила относно информацията, която се предоставя на потребителя преди сключването на договора, параграфи 1—3 от настоящия член не се прилагат.

Член 16д

Допълнителна защита по отношение на онлайн интерфейсите

Без да се засягат разпоредбите на Директива № 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета²⁴ и на Директива 93/13/ЕИО на Съвета²⁵, държавите членки приемат мерки, с които налагат на търговците, при сключването на договори за финансови услуги от разстояние, да не използват структурата, дизайна, функционалността или начина на работа на своя онлайн интерфейс по начин, който би могъл да повлияе отрицателно или да накърни способността на потребителите да вземат или направят свободно, самостоятелно и информирано решение или избор.

Член 2

Транспониране

1. Най-късно до *[24 месеца след приемането]* държавите членки приемат и публикуват законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Те прилагат тези разпоредби, считано от *[датата 24 месеца след приемането]*.

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на това позоваване се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 3

Отмяна

Директива 2002/65/ЕО се отменя, считано от *[24 месеца след приемането]*.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на Директива 2011/83/ЕС, изменена с настоящата директива, и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложението към настоящата директива.

²⁴ Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 г. относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (ОВ L 149, 11.6.2005 г., стр. 22).

²⁵ Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 21.4.1993 г., стр. 29).

Член 4

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 5

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател